

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

- Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 18 81 88
Telex 32374 KYDER

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3266	3 juli 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen			

1. In bijlage bied ik U aan een overzicht van de militair/politieke situatie in Joegoslavië. Deze is in belangrijke mate gebaseerd op meldingen van de Defensie-attaché in Belgrado, kol W.F.S. van Lingen.
2. In verband met de spanning in Joegoslavië vervaardigt de Militaire Inlichtingendienst in beginsel dagelijks een dergelijke analyse. Met ingang van heden worden deze overzichten voorzien van een volgnummer.
3. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Cavalerie

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28	070 - 318 6634
	's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/3266, d.d. 3 juli 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken N
t.a.v. AMAD

JOEGOSLAVIE: MILITAIR-POLITIEKE SITUATIE

06/91

(Afgesloten 031400A JULI 1991)

Sinds gisteren is sprake van een duidelijke verdere escalatie van de interne tegenstellingen in Joegoslavië. Het is niet mogelijk gebleken de hevige gevechten in Slovenië tussen eenheden van de federale strijdkrachten (JNA) en leden van Sloveense (para-)militaire organisaties te beëindigen door een staakt-het-vuren. In een televisietoespraak verklaarde gisteren de Chef van de Generale Staf (GS) van de JNA, Adzic, dat het leger de "haar door Slovenië opgedrongen oorlog accepteerde" en tot het einde toe zou volvoeren. Ook bij een briefing voor militaire attaché's in het gebouw van de GS werd gewezen op het gevaar van snelle escalatie van de vijandelijkheden in Slovenië.

Enkele uren na deze mededeling was sprake van het vertrek van grote aantallen militaire voertuigen uit Belgrado en omgeving. Vermoedelijk betreffen deze verplaatsingen ten minste twee pantserbrigades, waaronder de elitetroepen van het garnizoen van Belgrado. Hoewel geen duidelijkheid bestaat over hun missie, ligt het -gezien de verklaringen van de GS- voor de hand dat zij de bedoeling hebben de militaire controle over Slovenië gewapenderhand te herstellen.

Adzic leverde in zijn toespraak tevens kritiek op de federale regering, die hij ervan beschuldigde de JNA te hebben gehinderd in de uitvoering van haar taken. Dit vormt een nieuwe indicatie dat de JNA niet handelt op bevel van de regering en in feite zelf beslist over haar optreden. Er zijn bovendien aanwijzingen dat Minister van Defensie Kadijevic zich ook (klaarblijkelijk tevergeefs) tegen de inzet van de JNA tegen Slovenië verzet.

Adzic is zoals reeds eerder gemeld een exponent van de pro-Servische en communistisch georiënteerde stroming binnen het Joegoslavische officierscorps. Reeds in het verleden heeft hij zich voorstander betoond van een -desnoods eigenmachtig- militair ingrijpen tegen de noordelijke republieken, hetgeen onder meer door Kadijevic werd afgewezen. Het moet niet uitgesloten worden geacht dat Adzic c.s. zich in de huidige situatie aan het door hen als besluiteloos beschouwde federale gezag hebben onttrokken en in het kader van het streven de federatie met militair geweld bijeen te houden, tevens hun politieke idealen zullen proberen te realiseren. In dit verband is mede van belang dat met name het garnizoen van Belgrado bestaat uit etnisch grotendeels homogene (Serviërs/Montenegrijnen) en aan de Generale Staf ondergeschikte elite-eenheden.

Aannemende dat de gemelde troepenverplaatsingen inderdaad betrekking hebben op een grootschalig militair optreden tegen Slovenië, is de vraag van belang in hoeverre de Kroatische (para-)militaire organisaties de transit van de JNA door hun republiek zullen willen voorkomen. Zoals bekend heeft Kroatië zich afgelopen week eveneens onafhankelijk verklaard van Joegoslavië. Er is echter nog geen sprake geweest van confrontaties tussen federale en Kroatische eenheden. Het optreden van de (massaal aanwezige) JNA in Kroatië beperkt zich tot het tegengaan van conflicten tussen Kroaten en de Servische minderheid in die republiek. Er is echter wel sprake van agressie van gewapende Kroatische burgers tegen JNA-voertuigen. Hoewel de Kroatische regering niet aanstuurt op een botsing met de JNA, lijkt zij niet gebaat bij een militaire nederlaag van Slovenië. Het moet niet uitgesloten worden geacht dat de massale transit van

JNA-troepen door Kroatië leidt tot een militaire confrontatie in deze republiek.

Het blijft echter twijfelachtig welke doelen de JNA in een militaire confrontatie met Slovenië zal kunnen bereiken. In geval van aanzienlijke versterking moet het leger in staat worden geacht de republiek te bezetten en de Sloveense regering te dwingen de onafhankelijkheidsverklaring van de afgelopen week in te trekken. Het is echter niet waarschijnlijk dat de JNA het Sloveense verzet op korte termijn volledig zal kunnen breken. De Sloveense militaire organisaties zijn voortgekomen uit de eenheden voor Territoriale Verdediging, die geoefend en uitgerust zijn voor een guerrilla-oorlog tegen een (buitenlandse) bezetter. In dat geval moet gerekend worden op een langdurige massale aanwezigheid van de JNA in Slovenië, analoog aan de militaire presentie in de als gevolg van de Servische onderdrukking voortdurend onrustige provincie Kosovo.

Ook in de republiek Servië was gisteren sprake van politieke spanningen. In het parlement van deze republiek vond een demonstratie plaats, georganiseerd door verontruste ouders die eisten dat de Servische soldaten uit Slovenië worden teruggetrokken. Anderzijds heeft de nationalistische oppositie eveneens een demonstratie georganiseerd, waarbij het aftreden werd geëist van onder meer Kadijevic, de Servische president Milosevic en federaal premier Markovic, omdat dezen te zacht zouden optreden tegen de afvallige republieken. Er werd geëist dat Servië nu op korte termijn een eigen strijdmacht zou oprichten. Dit houdt verband met het feit dat de Servische regering reeds in het verleden had gesteld dat de afscheiding van Kroatië met zijn Servische minderheid onvermijdelijk zou leiden tot de vorming van een Servische nationale garde en tot (burger)oorlog met Kroatië.

Er zijn aanwijzingen dat de nationale tegenstellingen binnen de JNA zich aanscherpen. Zoals nu ook van officiële JNA-zijde is toegegeven hebben zich de afgelopen week op enige schaal deserties voorgedaan van "landverraders". Tevens is de afgelopen dagen bekend geworden dat grote aantallen reservisten zijn opgeroepen, met name uit de republieken Servië en Bosnië-Herzegovina. Door dit alles zou de toch al overheersende Servische component in de JNA (met name onder de officieren) nog versterkt kunnen worden.

Conclusie/toekomstverwachting

De militaire situatie in Joegoslavië escaleert. Op korte termijn is een grootscheeps militair ingrijpen tegen Slovenië waarschijnlijk, die tevens kan leiden tot een intensivering van de gevechtshandelingen in Kroatië. Daarbij lijkt de militaire top zich te onttrekken aan het federale gezag en te proberen in het kader van het bijeenhouden van de federatie, tevens een pro-Servische en pro-communistische politiek door te voeren. Er zijn aanwijzingen dat de Servische component in de strijdkrachten versterkt wordt. Als gevolg hiervan moet erop gerekend worden dat de situatie in het land steeds meer het karakter van een burgeroorlog zal aannemen.